

Souhrnná zpráva o realizaci projektů podpořených dotačním podprogramem VISK 1 v roce 2017

Základní statistické ukazatele:

- Počet podaných projektů 9
- Počet schválených projektů 9
- Počet vyřazených projektů 0
- Finanční požadavky hodnocených projektů 5 776 000,- Kč
- Finanční prostředky schválených projektů 5 299 040,- Kč

Č.j.	Název	Požadavek	Dotace	Žadatel
78390/2016	Naplňování cílů Koncepce rozvoje knihoven: k čemu slouží portál knihovny.cz...	250 000	160 000	Městská knihovna v Praze
78634/2016	Kramerius - podpora vývoje v r. 2017 a správa a rozvoj ČDK	2 260 000	2 359 000	Knihovna AV ČR, v.v.i.
78635/2016	ProArc - podpora zvukových dokumentů	675 000	670 000	Knihovna AV ČR, v.v.i.
78682/2016	Sociologický výzkum "České děti jako čtenáři v r. 2017"	1 111 000	840 040	Národní knihovna ČR
78745/2016	Zajištění činnosti Koordinačního centra programu VISK v roce 2017	564 000	564 000	Národní knihovna ČR
78795/2016	Historická data	166 000	166 000	Národní knihovna ČR
78827/2016	Rozvoj mobil. aplikací pro digitální knihovnu Kramerius	120 000	120 000	Moravská zemská knihovna v Brně
78834/2016	Analytická bibliografie koncepce nár. systému a příprava vzniku odb. pracoviště v NK ČR	291 000	290 000	Národní knihovna ČR
79947/2016	Model vzdělávacího programu a tvorba výuk. materiálů pro pozici knihovník v knihovně pro děti	339 000	250 000	Knihovna Jiřího Mahena v Brně, p.o.
	CELKEM	5 776 000	5 299 040	

Základním kritériem pro hodnocení projektů podprogramu VISK 1 byl soulad s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2016-2020. V převážné míře se jednalo o projekty s celostátním dopadem, případně projekty typově nezařaditelné do ostatních podprogramů VISK.

1. Naplňování cílů Koncepce rozvoje knihoven: k čemu slouží portál knihovny.cz...

Cíle projektu zahrnovaly komunikaci služeb portálu Knihovny.cz směrem k odborné i široké veřejnosti, rozvoj společného označení knihovna a také komunikaci Koncepce 2017-2020 mezi odbornou veřejností. V průběhu roku probíhala propagace portálu mezi odbornou veřejností. Bylo realizováno 10 praktických workshopů pro knihovníky v PC učebnách krajských knihoven po celé ČR. Workshopy v rozsahu 3-3,5 hodin absolvovalo 150 účastníků z krajských, městských, obecních, univerzitních, odborných i školních knihoven. Před realizací workshopů proběhla dvě aktualizací školení lektorek z předešlého roku. Pro veřejnost byla vytvořena metodika základního 1,5-2 hodinového workshopu, zaměřená na základní funkce portálu a soubor praktických zadání pro práci s portálem. V listopadu proběhla dvě školení veřejnosti v rámci Týdne vědy a techniky Akademie věd. Bohužel se

účasť na programu TVT neukázala jako optimální, protože počet účastníků byl pouze 5 osob. V rámci projektu byl v menším rozsahu rozpracován koncept společné značky. A dále byl aktualizován web koncepce.knihovna.cz o nové příspěvky a upraven v souladu s novou Koncepcí rozvoje knihoven. Součástí projektu bylo také zpracování, tisk a distribuce brožury *Knihovny 2020: Globální i lokální projekty a trendy*. Cílem brožury je seznámit zaměstnance knihoven se základními pilíři Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2017-2020.

2. Kramerius - podpora vývoje v r. 2017 a správa a rozvoj ČDK

Projekt Správa a rozvoj systému Kramerius a České digitální knihovny, zajišťoval v roce 2017 následující základní okruhy prací:

- podporu vývoje, zahrnující správu projektu Kramerius na <https://github.com/ceskaexpedice/kramerius>, komunikaci s uživateli a administrátory systému Kramerius (s využitím mailové konference kramerius@lib.cas.cz) a jejich technická podpora, opravy zdrojového kódu a průběžnou aktualizaci systému v souvislosti s updaty a novými verzemi subsystémů používanými v rámci celého řešení.
- Implementaci nového JCR úložiště Fedora 4, vytvoření procesu pro migrace stávajících dat. Úpravy pro kompletní vynechání triple store indexu z aplikace. Společně s úložištěm byla implementována nová verze vyhledávače SOLR s podporou českého jazyka.
- Vývoj kompletně nového webového klienta systému Kramerius s použitím aktuálních technologií. Návrh byl připraven na základě požadavků od knihoven, které systém používají a profesionální UX analýzy.
- Konsolidace indexů a harvesty dat České digitální knihovny. <https://github.com/ceskaexpedice/ceska-digitalni-knihovna>

Vývojové práce, které jsou nad rámec odlaďování chyb a aktualizací související se změnami využívaných systémů, probíhaly na základě schválení Projektovým týmem složeného ze zástupců KNAV, NK, MZK, NTK a NLK. Aktuální složení týmu je uvedeno na <https://github.com/ceskaexpedice/kramerius>.

3. ProArc - podpora zvukových dokumentů

V průběhu roku 2017 byl produkční a archivační systém ProArc rozšířen o možnost vytváření digitální kopie gramofonových desek. Práce byla v průběhu roku rozdělena do třech fází - příprava NDK standardu, analýza potřebných úprav systému ProArc a implementace nové funkcionality. Proběhly práce na vnitřní struktuře systému ProArc. Byla implementována možnost importu audio souborů, vyčtení technických metadat z audio souboru a jejich zapsání do systému. Následně proběhlo testování vyčtení technických metadat ze souborů *.wav a *.bwf a kontrola vypsání a úprava zápisu technických metadat. Byl vytvořen základní model *Zvukový dokument*, vznikly podřazené modely k modelu zvukový dokument a tím bylo umožněno vytvoření hierarchické struktury. V prosinci byla vydána verze 3.4.4 Beta.

4. Sociologický výzkum "České děti jako čtenáři v r. 2017"

Byl realizován výzkum „České děti jako čtenáři v roce 2017.“ Výzkum byl kombinací kvantitativní a kvalitativní metody výzkumu a byl realizován firmou Nielsen Admosphere, která byla vybrána ve výběrovém řízení. Výzkum byl zaměřen na čtenářské chování českých dětí, obvyklé způsoby trávení volného času, vlivy rodinného a školního prostředí na vztah dětí ve věku 6 až 19 let ke knihám a čtení obecně. Celkově bylo v rámci kvantitativního šetření dotazováno 2000 dětí. Kvalitativní část výzkumu se skládala ze dvou fází. V první fázi bylo uskutečněno celkem 41 individuálních rozhovorů s dětmi, rodiči a mládeží ve věku 6 -19 let. Druhá fáze výzkumu byla zaměřena na zmapování čtenářství v uplynulém období 5-6 měsíců od individuálních rozhovorů a probíhala formou polostrukturovaných dotazníků s otevřenými otázkami. V rámci výběrového řízení byla vybrána cenově nejvýhodnější nabídka, což umožnilo snížení nákladů na služby ve výši 259 960,- Kč. Díky úspoře bylo možné publikovat hlavní výsledky formou infografiky. Uspořené prostředky byly vráceny na účet MK ČR.

5. Zajištění činnosti Koordinačního centra programu VISK v roce 2017

V rámci projektu byla v plném rozsahu zajištěna činnost Koordinačního centra programu VISK, zejména organizační zajištění činnosti odborných komisí jednotlivých podprogramů. V komisích působilo celkem 65 pracovníků ze všech typů knihoven. Průběžně byl aktualizován web programu. Příprava podkladů MK ČR, ÚKR o programech VISK. Příprava a moderování zasedání ÚKR zaměřených na realizaci Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2016-2017. K realizaci Koncepce se uskutečnilo rozšířené zasedání ÚKR v Třešti ve dnech 6. až 7. 4. 2017.

6. Historická data

Dotace byla využita pro projekt Historická data, jenž navazoval na projekt Zpracování historických dat z roku 2016. V roce 2017 se podařilo realizovat cíle projektu v plném rozsahu. Bylo pokračováno v rutinním ukládání historických dat uchovávaných v NK ČR do LTP úložiště a jejich zpřístupňování v prostředí digitální knihovny Kramerius 5. Do LTP úložiště a Krameria 5 byl převeden více než 1 milion stran dokumentů. V Krameriovi 5 je tak v současné době zveřejněno například všech 255 000 stran dokumentů, které byly dodány ještě ve starých metadatových formátech (DTD), ale nebyly již zpřístupněny v Krameriovi 3. Převedeno bylo také více než 7 000 svazků monografií, tedy více než 60 % celkového počtu. V průběh realizace bylo rozšířeno zpracování na další typy dokumentů, které nebylo možné zpracovávat v roce 2016 – zejména vícesvazkové monografie, monografie popsané na úroveň kapitol a periodika s různými typy příloh. V souvislosti s tím byly zpracovány potřebné skripty pro dávkové opravy dokumentů, nezbytné pro konverze do NDK balíčků.

7. Vývoj a provoz mobilních aplikací pro přístup k digitálním fondům českých knihoven využívajících systém Kramerius

Cílem projektu byla správa a vylepšování mobilních aplikací Kramerius pro Android a iOS a správa a údržba webové aplikace pro Registr Kramerii. Aktualizované aplikace jsou zdarma ke stažení na Google Play a Apple App Store. Součástí projektu bylo také zajištění provozu a správy aplikace Registr Kramerii. Tato aplikace je zdrojem informací jak pro mobilní aplikace, tak pro webovou aplikaci digitální knihovna a řídí to, které Kramerie jsou v jednotlivých aplikacích vidět. Registr Kramerii nyní poskytuje informace nejen o tom, jaký je aktuální stav počtu v něm nabízených dokumentů, ale ukládá si i statistiku o jejich vývoji. Průběžně byly doplňovány informace o nově instalovaných Krameriiích.

8. Analytická bibliografie koncepce národního systému a příprava vzniku odb. pracoviště v NK ČR

V souladu s cílem schváleného projektu byla navržena a popsána koncepce národního systému analytické bibliografie, včetně funkčního modelu a návrhu vytvoření speciálního pracoviště v Národní knihovně ČR (dále NK) včetně jeho finančního zabezpečení. V rámci projektu byla zpracována řada dílčích analýz (*současný i minulý stav analytické bibliografie v ČR, vyhodnocení dílčích pokusů v rámci jiných projektů v období po zrušení speciálního pracoviště v NK, excerpční základny, jejího možného rozšíření etc.*), které byly využity jednak přímo při přípravě textu *koncepce*, jednak se předpokládá, že budou dále využity na ev. vzniklém novém pracovišti. Dalším výstupem projektu mimo vlastní *koncepti* je nová webová stránka, resp. její pracovní verze <https://sites.google.com/view/analyticka-bibliografie-cr/>, kde jsou soustředěny další informace a výstupy z projektu, které nejsou přímo zahrnuty v textu *koncepce*.

9. Model vzdělávacího programu a tvorba výukových materiálů pro pozici knihovník v knihovně pro děti

V rámci realizace projektu byl vytvořen vzdělávací program ve formě blended learningu (e-learning + prezenční výuka). Obě formy zahrnovaly učební texty, doporučující zdroje, příklady, testy, cvičení, úkoly a prezentace. Do vzdělávacího programu (části e-kurzu) se přihlásilo 68 studentů. Do semináře se přihlásilo a postoupilo 10 studentů se zájmem o vykonání zkoušky. Z e-learningu se ke zkoušce přihlásili 3 studenti. Celkem za rok 2017 kvalifikační zkoušku absolvovalo 15 uchazečů. Lze konstatovat, že vzdělávací program

pozitivně ovlivnil výsledky 2. kola kvalifikačních zkoušek. Na webu KJM, záložce Zkouška NSK (<http://www.kjm.cz/knihovnici>) jsou poskytovány informace týkající se nabídky vzdělávacího programu a absolvování kvalifikační zkoušky. Na tomto URL jsou vystaveny učební materiály z uzavřeného e-kurzu. Dále jsou zde k dispozici Metodika zahrnující zkušenosti z realizace celého projektu. Technika získaná v rámci projektu bude nadále využita při inovaci vzdělávacího programu (audio/video-přednášky, videoukázky apod.), při realizaci zkoušek a v dalších cyklech vzdělávacího programu.

Hodnotitelská komise podprogramu VISK 1 – rok 2017

Členové:

Ing. Aleš Brožek

PhDr. Zuzana Hájková, Jihočeská vědecká knihovna

Mgr. Zlata Houšková

Ing. Jan Kaňka, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, přísp. organizace

Ing. Jiří Mika, Středočeská vědecká knihovna v Kladně

Bc. Tomáš Prachař, Moravská zemská knihovna

Mgr. Miroslava Sabelová, Knihovna města Ostravy, přísp. organizace

Tajemnice:

Mgr. Petra Miturová, Ministerstvo kultury

Odborný garant:

PhDr. Vít Richter

Zpracoval odborný garant programu: PhDr. Vít Richter

V Praze 31.1.2018